

CRNA GORA
ZAVOD ZA STATISTIKU

IV Proleterske 2, 81000 Podgorica

Tel: +382 (0) 20 230 811

Fax: +382 (0) 20 230 814

E-mail: contact@monstat.org

IZVJEŠTAJ O KVALITETU ZA 2016. GODINU

Industrijska proizvodnja (PRODCOM)

Odgovorno lica: Mašan Raičević

Odsjek: Odsjek poslovnih statistika i kratkorocnih indikatora

Sadržaj:

1. Uvod - Osnovne informacije o istraživanju	1
1.1 Svrha, cilj i predmet istraživanja	1
1.2 Pravni osnov	1
1.3 Statističke jedinice	1
1.4 Pokrivenost i obuhvat istraživanja.....	1
1.4.1 Sektori.....	1
1.4.2 Statistička populacija	1
1.5 Refeferentna geografska oblast	1
1.6 Koncepti i definicije.....	1
1.7 Klasifikacije.....	2
1.8 Frekvencija prikupljanja podataka	2
1.9 Dinamika objavljivanja podataka.....	2
1.10 Metodologija.....	2
1.11 Bazni period	2
1.12 Jedinica mjere	2
1.13 Izvor podataka	2
2. Relevantnost - Korisnici podataka	3
2.1 Potrebe korisnika.....	3
2.2 Zadovoljstvo korisnika.....	3
3. Tačnost i pouzdanost	3
3.1 Tačnost - Opšta ocjena	3
3.2 Uzoračka greška	3
3.3 Neuzoračka greška	3
3.3.1 Greška obuhvata	3
3.3.2 Greška mjerenja	3
3.3.3 Greška usljed neodaziva	3
3.4 Sezonska prilagođavanja.....	4
3.5 Revizija podataka	4
3.5.1 Politika revizije podataka	4
3.5.2 Praksa revizije podataka	4
3.5.3 Prosječna veličina revizije podataka	4
4. Pravovremenost i tačnost objave podataka	4
4.1 Pravovremenost	4
Vremenski jaz objave preliminarnih podataka	4
Vremenski jaz objave konačnih podataka	4
4.2 Tačnost objave podataka	4
5. Dostupnost i jasnoća.....	4
5.1 Saopštenja.....	4
5.2 Publikacije.....	5
5.3 Dostupnost mikropodataka.....	5
6. Uporedivost.....	5
6.1 Prostorna uporedivost.....	5
6.2 Vremenska uporedivost.....	5

1. Uvod - Osnovne informacije o istraživanju

1.1 Svrha, cilj i predmet istraživanja

Cilj godišnjeg istraživanja industrijske proizvodnje (PRODCOM) je da obezbijedi podatke o industrijskoj proizvodnji i prometu, tj. o količinama zaliha na početku godine, ostvarenoj proizvodnji (u okviru koje se prikazuju podaci posebno o uslužno proizvedenim količinama), količinama proizvoda utrošenim za dalju proizvodnju, količinama zaliha na kraju godine i količini i vrijednosti prodatih proizvoda. Termin PRODCOM potiče iz francuskog jezika "PRODUCTION COMMUNAUTAIRE" - proizvodnja zajednice i odnosi se na proizvodnju u sektorima Vadenje ruda i kamena i Preradivačka industrija po Klasifikaciji djelatnosti 2010 (KD 2010).

1.2 Pravni osnov

Zakonom o zvaničnoj statistici i sistemu zvanične statistike (*Sl.list Crne Gore br. 18/12*) definisane su odredbe za prikupljanje, obradu i diseminaciju podataka. Zakon pruža Zavodu za statistiku jasno i široko pravno ovlašćenje da prikuplja i pristupa podacima potrebnim za sprovođenje Programa i Godišnjeg plana. Zakon daje prioritet upotrebi administrativnih podataka, kao i pravo pristupa individualnim podacima koja su rezultat istraživanja ostalih proizvođača zvanične statistike. Kao dopuna zakonskim odredbama, Zavod za statistiku je potpisao nekoliko memoranduma o saradnji sa imaocima administrativnih podataka.

1.3 Statističke jedinice

Jedinice posmatranja za praćenje industrijske proizvodnje su preduzeća (privredna društva) sa 5 i više zaposlenih, sa prometom iskazanim u završnom računu u prethodnoj godini, čija je osnovna djelatnost industrijska proizvodnja (odnosno razvrstana u sektorima B i C Klasifikacije djelatnosti KD 2010), kao i dijelovi privrednih društava (KAU) koji se bave industrijskom proizvodnjom.

1.4 Pokrivenost i obuhvat istraživanja

1.4.1 Sektori

Okvir za listu preduzeća formiran je na osnovu podataka iz statističkog biznis registra, a koji obuhvata sve aktivne poslovne subjekte iz oblasti industrije (sektori B i C klasifikacije KD 2010) kao i dijelovi privrednih društava (KAU) koji se bave industrijskom proizvodnjom. Iz okvira su isključeni preduzetnici kao i preduzeća čiji je promet jednak nuli. Lista izvještajnih jedinica uključuje preduzeća i KAU sa 5 i više zaposlenih i proizvode količine proizvoda veće od jedinice mjere preporučene PRODCOM listom.

1.4.2 Statistička populacija

Izvještajne jedinice su privredna društva i KAU koja se bave industrijskom proizvodnjom i koja su u Centralnom registru registrovana u sektorima B (vađenje ruda i kamena) i C (Prerađivačka industrija).

1.5 Referentna geografska oblast

Podaci o industrijskoj proizvodnji odnose se na teritoriju Crne Gore.

1.6 Koncepti i definicije

Proizvod nastaje kao posljedica neke industrijske aktivnosti, a definisan je Nomenklaturom industrijskih proizvoda za godišnje istraživanje industrijske proizvodnje. Termin proizvod koristi se kao opšti, kako za proizvode koji imaju fizičku dimenziju tako i za industrijske usluge. Pod gotovim proizvodom smatra se svaki proizvod koji je dostigao odgovarajući stepen prerade, tako da je u Nomenklaturi za godišnje istraživanje industrijske proizvodnje naveden pod posebnom šifrom i posebnim nazivom. Proizvod je gotov kada njegovu ispravnost provjeri fabrička ili druga kontrola kvaliteta proizvoda. Neispravni proizvodi ne smatraju se gotovim proizvodima.

Količina zaliha na početku godine podrazumijeva stanje zaliha prenijetih iz prethodne godine, pri čemu je stanje u magacinskim knjigama uskladjeno sa utvrđenim realnim stanjem posle inventara.

Ostvarena proizvodnja predstavlja ukupno ostvarenu proizvodnju datog proizvoda, izraženu u odgovarajućoj jedinici mjere, u prethodnoj godini u odnosu na godinu obrade izvještaja i odnosi se na period koji odgovara kalendarskoj godini. Odnosi se na proizvodnju koja je završena u godini za koju se podnosi izvještaj na teritoriji Crne Gore.

Pod uslužnom proizvodnjom podrazumijeva se proizvodnja korišćenjem sirovina narucioca i za njegov račun, tako da se proizvođač ne javlja kao vlasnik robe, već samo kao izvršilac usluge. Uslužna proizvodnja iskazuje se šifrom, nazivom i jedinicom mjere predviđenom za dati proizvod, ali u odvojenom redu, uz posebnu šifru u koloni "vrsta proizvodnje", koja označava uslugu.

Količine utrošene za dalju proizvodnju - ova stavka obuhvata potrošnju proizvoda proizvedenih u okviru samog privrednog subjekta (izvještajne jedinice). To je tzv. interna realizacija.

Količina zaliha na kraju godine - prikazuju se količine nerealizovanih proizvoda zatečene kod proizvođača na dan 31.decembra izvještajne godine.

Prodaja (realizacija) proizvoda - u obzir se uzimaju količine proizvoda koje se isporučuju van privrednog društva za koje se podnosi izvještaj i za koje je ispostavljena faktura.

1.7 Klasifikacije

Klasifikacije korištene u sprovođenju istraživanja su: NACE Rev. 2 Međunarodna lista proizvoda-PRODCOM lista.

1.8 Frekvencija prikupljanja podataka

Godišnje.

1.9 Dinamika objavljivanja podataka

Ovo istraživanje se diseminira godišnje.

1.10 Metodologija

Metodologija je dostupna na sajtu: <http://monstat.org/userfiles/file/cg/page.php?id=542&pageid=542>

1.11 Bazni period

Nije dostupan.

1.12 Jedinica mjere

Vrijednost realizacije u Eurima. Količina gotovih proizvoda u navedenim mjernim jedinicama: m2 (metar kvadratni), m3 (metar kubni), t (tona), hiljade efektivnih časova rada, hl (hektolitri).

1.13 Izvor podataka

Podaci se prikupljaju od izvještajnih jedinica sa 5 i više radnika (Preduzeća i KAU) koje su registrovane u Statističkom biznis registru u sektorima B -Vadjenje ruda i kamena i C-Preradivačka industrija.

2. Relevantnost - Korisnici podataka

2.1 Potrebe korisnika

Međunarodni korisnici:

- Eurostat;
- Svjetska banka;
- UN organizacije;
- Međunarodni monetarni fond.

Nacionalni korisnici:

- Ministarstva i drugi organi javne uprave;
- Lokalne samouprave i drugi organi lokalne uprave;
- Centralna banka;
- nevladine organizacije;
- studenti;
- istraživači;
- mediji.

2.2 Zadovoljstvo korisnika

U cilju utvrđivanja zadovoljstva korisnika kvalitetom podataka i utvrđivanjem njihovih potreba, Zavod za statistiku po prvi put sprovodi "Istraživanje o zadovoljstvu korisnika" u 2017. godini. Istraživanje je realizovano u periodu od 1. septembra do 20. oktobra. Link sa anketom je poslat svim korisnicima koji su u periodu od 2013-2017. poslali zahtjev za podacima na zvaničnu mail adresu. Pored toga, upitnik je postavljen na web stranici Zavoda za statistiku.

3. Tačnost i pouzdanost

3.1 Tačnost - Opšta ocjena

Nije dostupno.

3.2 Uzoračka greška

Nije relevantno.

3.3 Neuzoračka greška

Nije relevantno.

3.3.1 Greška obuhvata

Nije relevantno.

Indikator greške obuhvata

Nije relevantno.

3.3.2 Greška mjerenja

Nije relevantno.

3.3.3 Greška usljed neodaziva

Nije dostupno.

Stopa neodaziva jedinica

Nije relevantno.

3.4 Sezonska prilagodavanja

Nije relevantno.

3.5 Revizija podataka

3.5.1 Politika revizije podataka

Zavod za statistiku je usvojio politiku revizije i ista je dostupna na web sajtu:

<http://www.monstat.org/cg/page.php?id=1493&pageid=1493>

3.5.2 Praksa revizije podataka

Tipične revizije su minimalne. Značajne revizije se koriste samo ukoliko dođe do metodoloških promjena.

3.5.3 Prosječna veličina revizije podataka

Nije relevantno.

4. Pravovremenost i tačnost objave podataka

4.1 Pravovremenost

Podaci se objavljuju na 180 dana od kraja referentnog perioda

Vremenski jaz objave preliminarnih podataka

Indikator pravovremenosti objave preliminarnih podataka predstavlja vrijeme između datuma posljednjeg dana referentnog perioda i datuma objave prvih podataka. On se može prikazati formulom: $T1 = d_{\text{first}} - d_{\text{ref}}$, $T1 = 35$ dana, d_{first} - datum izlaska prvih rezultata; d_{ref} - posljednji dan (datum) referentnog perioda. Rokovi za objavljivanje podataka bilansa drvnih goriva u toku 2016. godine su ispunjeni u skladu sa kalendarom objavljivanja.

Vremenski jaz objave konačnih podataka

Indikator pravovremenosti objave konačnih podataka predstavlja vrijeme između datuma posljednjeg dana referentnog perioda i datuma objave konačnih podataka. Podaci ovog istraživanja se objavljuju 180 dana nakon završetka referentnog perioda u skladu sa Kalendarom objavljivanja podataka.

4.2 Tačnost objave podataka

Svi rokovi u toku 2016. godine su u potpunosti ispoštovani.

5. Dostupnost i jasnoća

5.1 Saopštenja

Podaci su dostupni na sajtu.

5.2 Publikacije

Zavod za statistiku objavljuje sljedeće redovne publikacije:

1. Mjesečni statistički pregled
2. Statistički Godišnjak
3. Crna Gora u brojkama
4. Godišnja statistika saobraćaja, skladištenja i veza
5. Broj i struktura poslovnih subjekata

Pored navedenih redovnih, Zavod za statistiku objavljuje i vanredne publikacije. Neke od najznačajnijih vanrednih publikacija su sledeće:

1. Žene i muškarci u Crnoj Gori
2. Djeca u Crnoj Gori
3. Najčešće korišćeni statistički podaci

Sve publikacije koje objavljuje Zavod za statistiku dostupne su na sledećem linku:

<http://monstat.org/cg/publikacije.php>

5.3 Dostupnost mikropodataka

Zakonom o zvaničnoj statistici i sistemu zvanične statistike ("Sl.list Crne Gore" br. 18/12) regulisana su pravila pod kojim spoljni korisnici mogu dobiti pristup individualnim podacima za potrebe istraživanja. Članom 58 definisane su vrste naučnih i istraživačkih organizacija koje mogu dobiti takve podatke. Davanje individualnih podataka bez identifikatora moguće je isključivo na pisani zahtjev naučno-istraživačkih ustanova, u svrhu obavljanja naučno-istraživačke djelatnosti, kao i međunarodnih statističkih organizacija i proizvođača statistike iz drugih država. Istraživački subjekt potpisuje Ugovor sa Zavodom za statistiku, kao i Izjavu o poštovanju principa povjerljivosti. Proizvođači zvanične statistike vode posebnu evidenciju o korisnicima i o svrsi za koju su statistički podaci dati na korišćenje.

6. Uporedivost

6.1 Prostorna uporedivost

Metodologija istraživanja je ista kao u ostalim Evropskim zemljama, to je razlog što je naše istraživanje geografski uporedivo sa EU zemljama.

6.2 Vremenska uporedivost

Uporedivi podaci su objavljeni od 2010 na Monstatovom web sajtu.